

S **TÜRKİYE** - POLONYA YUVARLAK MASA TOPLANTILARI

Yeni Dönem Türkiye - Polonya İlişkileri;
Fırsatlar ve Riskler

(STRATEJİK VİZYON BELGESİ - TASLAK)

(TASLAK STRATEJİK VİZYON BELGESİ)

TÜRKİYE - POLONYA YUVARLAK MASA TOPLANTISI - 1

“Yeni Dönem Türkiye - Polonya İlişkileri; Fırsatlar ve Riskler”

(2014)

Türkiye; 75 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro - Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması, AB üyelik süreci ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önem gittikçe artan bir aktör haline gelmiştir.

Polonya ise Avrasya geçiş yolları üzerindeki stratejik konumu, derin tarihi ve kültürel birikimi, 40 milyona yaklaşan nüfusu, dinamik ekonomisi, 400 milyar doları aşan dış ticaret hacmi; BM, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, OECD, vd. uluslararası kurum ve kuruluşlara üye olması ile Avrupa'nın en önemli ülkeleri arasında bulunmaktadır. Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında en sağlıklı ekonomiye sahip ülke olarak değerlendirilen ve son beş yıldır GSYİH büyüme oranı AB ortalamasının üzerinde seyreden Polonya AB içerisinde 6. büyük ekonomi konumundadır. Olumsuz etkileri süren küresel krizde Avrupa Birliği'ne üye tüm ülke ekonomileri farklı oranlarda küçülürken Polonya pozitif büyüme sağlamaya devam etmiştir.

İlk kez 1414 yılında diplomatik ilişkilerin tesis edilmesiyle başlayan Osmanlı-Polonya ilişkileri, yaklaşık 600 yıllık bir geçmişe sahiptir. İlişkiler nadir savaş dönemleri dışında olumlu seyir izlemiş, samimi bir dostluk çerçevesi içinde kalmıştır. Polonya'nın 1989 sonrasında çok partili ve çoğulcu demokratik rejimi kabul etmesinin ardından Türkiye ile benzer vizyon benimsemesi, ikili siyasi ilişkilerin ilerlemesini mümkün kılmıştır.

İki ülkenin uluslararası ve bölgesel konulara benzer açılardan yaklaşması ve doğrudan çıkar çatışmasına yol açacak bir sorun bulunmaması, Polonya'nın 1999 yılında gerçekleşen NATO üyeliğinin Türkiye tarafından güçlü bir şekilde desteklenmesi, Polonya'nın da Türkiye'nin AB üyelik sürecine destek vermesi siyasi ilişkilerin olumlu bir çizgide ilerlemesine katkıda bulunmuştur. Karşılıklı üst düzey ziyaretlerin artması ve bu esnada **“stratejik ortaklık”** bildirisi imzalanması ilişkilerin stratejik ortaklık statüsüne yükseldiğini tescil etmiştir.

Türkiye ile Polonya arasında Lozan Barış Konferansı sırasında 23 Temmuz 1923'te imzalanan Dostluk ve İşbirliği Antlaşması'nın 90. Yıldönümü 2013 yılında kutlanmış ve yine taraflar arasında diplomatik ilişkilerin tesisinin 600. yıldönümü ise 2014 yılında ortak etkinliklerle kutlanacaktır.

2013 yılında Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı yaklaşık 2.000 milyar Dolar seviyesinde (bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık % 8 artış) gerçekleşmiş, Polonya'dan ithalatı ise yaklaşık 3.100 milyar Dolar seviyesinde (bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık % 5 azalış) olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2013 yılında yaklaşık 5.200 milyar Dolar seviyesinde (bir önceki yılın aynı dönemine göre % 6 artış) gerçekleşmiştir. Türkiye'yi ziyaret eden Polonyalı turist sayısı 2012 yılında 428.440'dan 2013 yılı sonunda 423.129'a düşmüştür.

Polonya Türkiye'nin AB üyeliğine en güçlü desteği veren ülkelerden biridir. Polonya'yla bölgesel ve uluslararası birçok sorunun çözümünde benzer yaklaşımlar paylaşılmakta, bu sorunların çözümüne yönelik sürekli görüş alışverişinde bulunmaktadır. Türkiye'nin en önemli müttefiklerinden biri olan Polonya ile ilişkilerinin unsurları arasında, 5 milyar Doları aşan yıllık ticaret hacmi, Türkiye'nin AB üyelik süreci ve turizm sayılabilir.

İkili plandaki yoğun ve kurumsal ilişkilere ek olarak NATO, AGİT, Avrupa Konseyi gibi Avrupa'nın savunma ve siyasi yapılanmalarında da Polonya Türkiye'nin en önemli ortakları arasında yer almaktadır. Demokrasi, laiklik, Dünya Ticaret Örgütü üyeliği ve kalkınmacı ekonomilere sahip olmaları iki ülkenin ortak özellikleridir.

Mevcut ilişkilerin düzeyi ve geleceğe dair iyimser açıklamalara rağmen, Polonya - Türkiye ilişkileri potansiyelin oldukça altındadır. Her iki ülkenin de dünya da hızlı büyüyen ekonomiler arasında buldukları göz önüne alındığında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin gerçekçi ve kalıcı bir zeminde çok daha iyi düzeylere taşınabileceği ortadadır. Bu çerçevede, Polonya Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde Türkiye ile ilgili basmakalıp düşüncelerin ve önyargıların değiştirilmesi noktasında daha güçlü bir destek sağlayabilir.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde Türkiye ve Polonya ortak çıkarları için son derece uygun politikalar geliştirebilir ve etkinlikler gerçekleştirebilirler. Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde artan etkinliği yanında Polonya'nın Orta ve Doğu Avrupa'daki öncü rolü sayesinde AB içinde giderek daha etkin hale gelmesi iki ülke ilişkilerinin potansiyeli açısından dikkate alınmalıdır. Enerji ve yatırım alanlarında da gittikçe artan iş birliği potansiyeli mevcuttur.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşmeyle gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla kalkınması yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru yönelmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadır.

Bu çerçevede, Türkiye ile Polonya arasındaki mevcut **“Stratejik İş Birliği”** ilişkilerinin daha ileri düzeylere taşınması gereği açıktır.

Türkiye - Polonya Yuvarlak Masa Ülke Toplantıları; karşılıklı potansiyellerin ve mevcut iş birliğinin, derinlikli stratejik iş birliğine dönüştürülebileceğini ortaya çıkarmayı ve stratejik zemin kapasite inşasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Ülke Toplantıları ile; ilgili kuruluşların ve kurumların yakından tanınması, sivil toplum etkisinin artırılması, kalkınmaya katkı sağlanması, kaynakların ve çalışma alanlarının geliştirilmesine dair uzmanlık birikimlerinden faydalanılması, tanıtma faaliyetlerine katkı sağlanması, akademik iş birliği imkanlarının araştırılması ve tüm bu çalışmaların bütünlük içerisinde değerlendirilmesini sağlayacak stratejik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından çok daha etkili bir stratejik iş birliği geliştirebilir. Bu noktada olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Polonya ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapının güçlendirilmesi gerekir.

Bu noktada, her yıl dönüşümlü düzenlenmesi planlanan **Türkiye - Polonya Yuvarlak Masa Ülke Toplantıları**'nın amacı, sorun alanlarını ihmal etmeden yeni dönemde Türkiye - Polonya ilişkilerindeki fırsatlar ve tamamlayıcılık ilişkisini stratejik bir bakış açısı ile Türk ve Polonya kamuoyu nezdinde ortaya koymak ve kurumsal, entelektüel bir zemin inşa etmektir.

Yakalanacak ivmeye bağlı olarak etkinliğin orta ve uzun vadede geniş katılımlı Forum'a dönüşme potansiyeli ise ayrıca değerlendirilmelidir.

TÜRKİYE - POLONYA
Yuvarlak Masa Toplantıları

TURKEY - POLAND
Roundtable Meetings

Toplantının ana teması ve alt başlıkları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema

Yeni Dönem Türkiye - Polonya İlişkileri; Fırsatlar ve Riskler

Alt Temalar

Türkiye - Polonya Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği

Teknolojik İşbirliği, Akademik ve Kültürel İşbirliği

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

Türkiye'nin AB Üyelik Süreci ve Türkiye - Polonya İlişkileri

Ortadoğu, Afrika, Orta Asya Ülkeleri Bağlamında İş Birliği Perspektifleri

ABD ve Yeni Ortaklarla İlişkiler: Bölgesel Stratejiler